

KØBENHAVNS MUSEUM, 2018

Kattesundet 3 spildevand

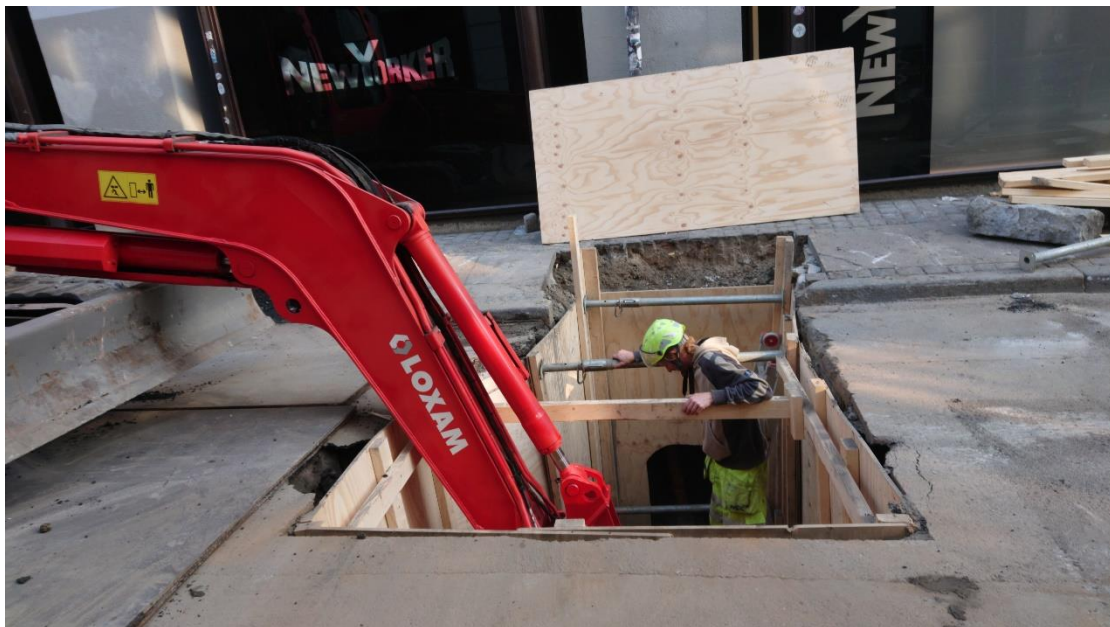
KBM4361

Slots- og Kulturstyrelsens J.nr.: 18/05979

Helligånd Sogn, Sokkelund Herred, Vester Kvarter

Københavns kommune

Sted- og Sb-nummer: 020306-794

KØBENHAVNS MUSEUM
MUSEUM OF COPENHAGEN

Per Jansson
Arkæolog

Københavns Museum
Stormgade 20
1555 København V
Telefon: +45 33 21 07 72
E-mail: museum@kff.kk.dk
Københavns Museums hjemmeside: www.copenhagen.dk

© Københavns Museum 2018

Omslagsfoto: Utgrävning av schaktet på Kattesundet 3. Foto: Københavns Museum.

Indholdsfortegnelse

1	Abstract	5
2	Bakgrund och administrativa data	6
2.1	Bakgrund	6
2.2	Administrativa data	7
3	Metod.....	8
4	Resultat	9
5	Sammanfattning	11
6	Litteraturlista	12
7	Kontextlista	13
8	Fotolista.....	14
9	Lista över naturvetenskapliga prover	15
10	Översiktsplan	16

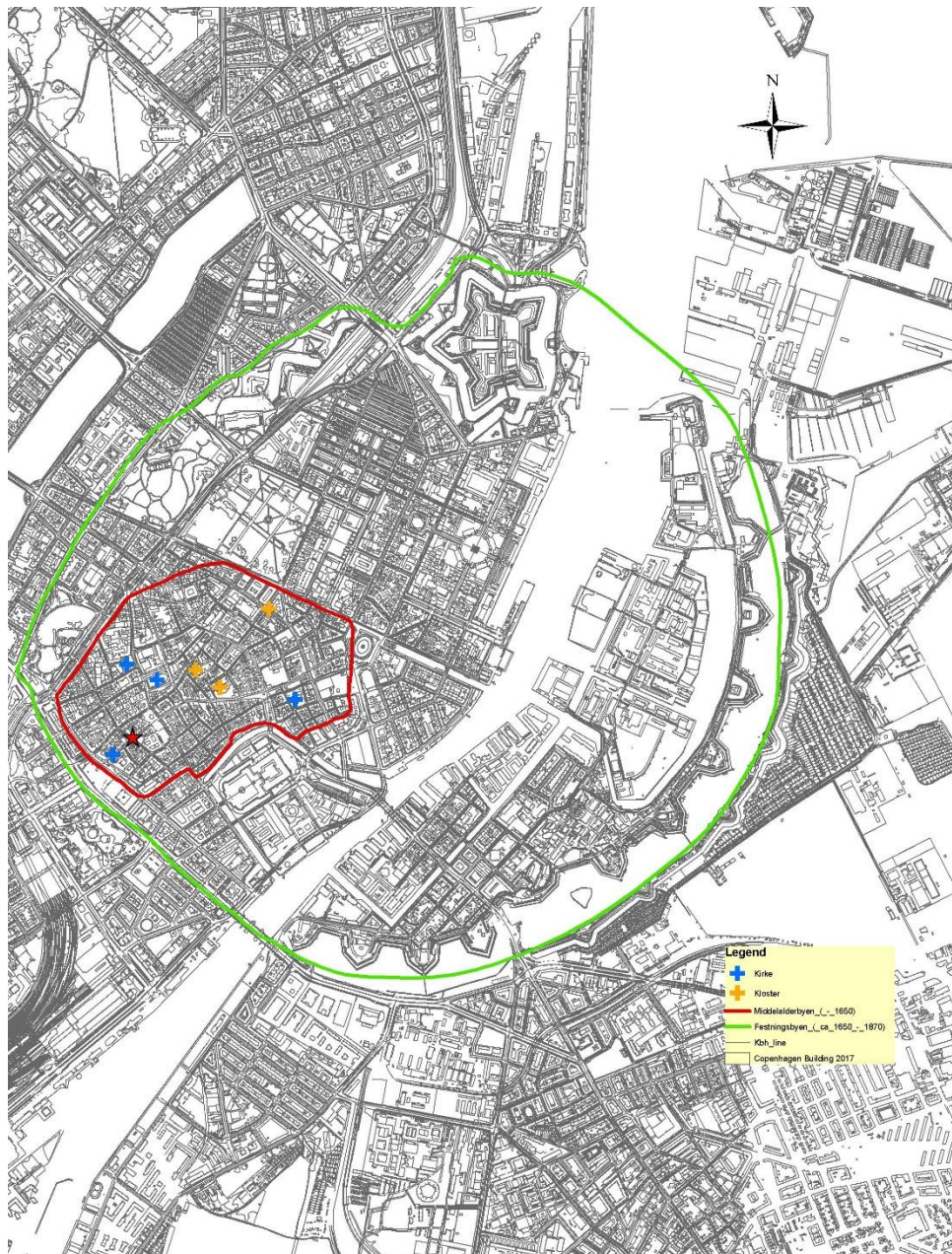

Fig. 1. Karta över Köpenhamn med den medeltida staden markerat med röd linje och den befästa staden markerad med grön linje. Undersökningsområdet är markerat med röd stjärna.

1 Abstract

I samband med att Hofor skulle utföra ett byte av dagvattenrör har Københavns Museum företagit en schaktövervakning på Kattesundet 3 i centrala Köpenhamn. Inga klara lämningar påträffades men en del fynd i omrörda lager visar på området potential vid framtida undersökningar. Medeltida keramik kunde ses i lagren. Ingen inblandning av yngre material kunde direkt ses.

Due to groundwork at Kattesundet 3 in central Copenhagen. Museum of Copenhagen conducted an archaeological watching brief. Contractor was Hofor. No intact remains were found. But the site showed that the area has potential. Medieval pottery was found in the layers and no evidence of younger inclusions in the disturbed layers could be seen.

Arkæologiske perioder: Middelalder

Anlæg og fund: Äldre rödgods,

Nøgleord: Clemensstaden

2 Bakgrund och administrativa data

2.1 Bakgrund

På grund av att Hofor skulle byta ut ett spillvattenrör vid Kattesundet 3 har Københavns Musuem företagit en schaktövervakning på platsen.

Området ligger innanför kulturarvsarelaen (SB NR 020306 – 301) och gatusträckningen, Kattesundet har legat centralt i den så kallade Clemensstaden som länge betraktats som den äldsta delen av Köpenhamn (se fig 2). På senare tid har dock nya fynd gjort att det äldsta Köpenhamn kanske i själva verket går att hitta längre västerut (se KBM3827/4286 och KBM4353).

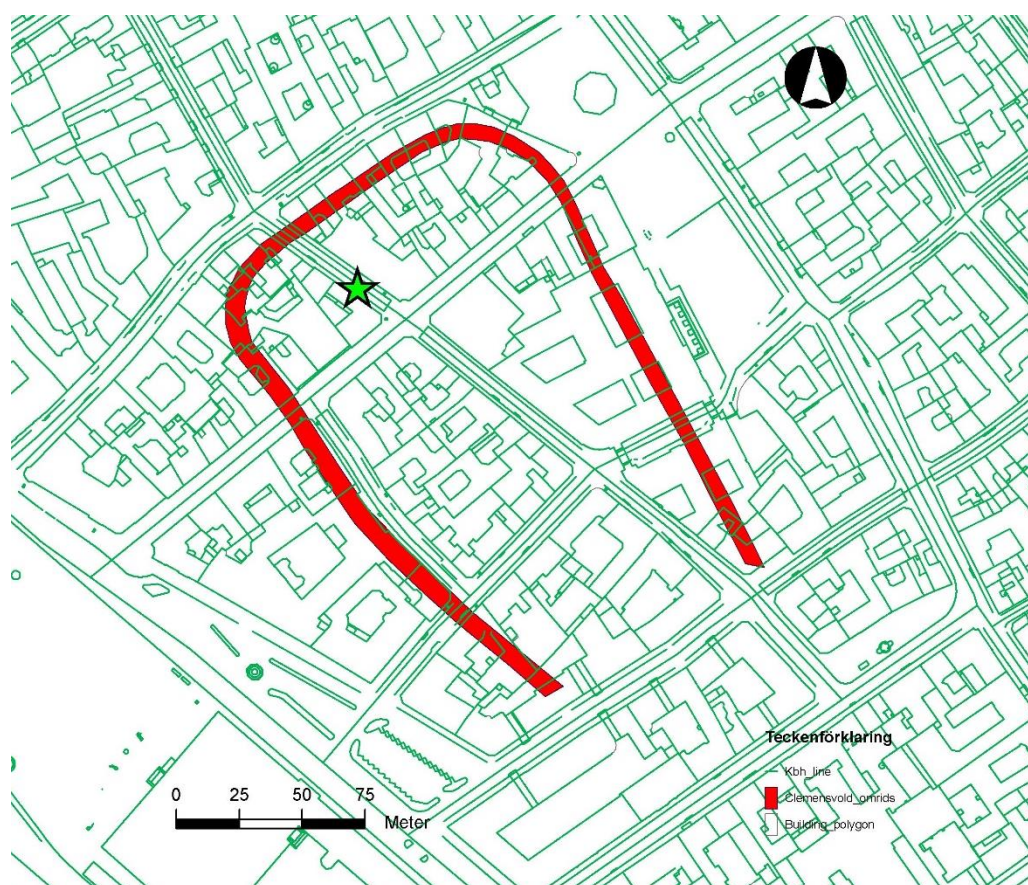

Fig. 2. Karta över delar av Köpenhamn med den tänkta utbredningen för Clemensstaden markerat med rött och undersökningen markerad med grön stjärna.

Efter stadsbranden år 1728 skedde stora förändringar i Köpenhamns stadsbild. Stora delar av det gamla gatunätet ändrades och ersattes av bredare gator. Nu anlades Frederiksberggade (Strøget) som ersatte flera smågator. Kattesundet förlängdes norrut från den nya Frederiksberggade upp till Vestergade. Det är på detta stycke som Kattesundet 3 ligger.

Detta gör att vi har förhoppningar om att kunna hitta gamla husrester och gaturester ute i den nya gatusträckningen.

2.2 Administrativa data

KBM-nr. og internt journalnr.	4361
Slots- og Kulturstyrelsen journalnr.	18/05979
Amt	København
Herred	Sokkelund
Kommune	København
Kvarter	Vester Kvarter
Sogn	Helligånd
Periode for feltarbejde	14.08.2018 – 16.08.2018
Arkæologer	Per Jansson
Areal (m2) samt % af område	6 m ² 100%
Volume (m3) samt & af område	18 m ³ 100%
Koordinatsystem	DKTM zone 3
Højdesystem	DVR 90
X-koordinater	1172830
Y-koordinater	651637
Meter over havet	6,5 – 7
Bygherre	Hofor
Hovedentreprenør	NCC

Tabell 1. Administrativa data för utgrävningen KBM4361 Kattesundet 3 – spildevand

Allt dokumentationmaterial som berör saken förvaras på Københavns Museum. All digital dokumentation såsom foton, Intrasis-databas, mailkorrespondens mm finns arkiverat på museets server samt i kommunens journalprogram eDOC under sakens journalnr 2018-0189480. Det finns också en papperskopia på rapporten i museets arkiv samt en digital kopia på museets server. Rapporten sänds också digitalt till byggherren. Rapporten kommer också att finnas tillgänglig som pdf på museets hemsida (www.copenhagen.dk) samt även på Slots og Kulturstyrelsens nationella onlineregister "Fund og Fortidsminder" (<http://www.kulturarv.dk/fundogfortidsminder/>).

3 Metod

På grund av begränsad tid och svåra förhållande för inmätninginstrument mättes inget in på platsen. Istället gjordes skisser och måt utifrån byggnader samt foton. Schakt och övriga kontexter digitaliserades sedan in i vårt digitala registreringssystem, IntraSIS.

Foto togs och även dessa har registrerats i vårt digitala registreringssystem, IntraSIS.

Jordprov togs från det som tolkats som ett intakt lager. Främst insamlades provet för att få lämpligt material till en eventuell datering.

Fynd insamlades för hand då det kan vara till hjälp för datering av de påträffade kontexterna. Fynden registrerades i museets digitala registreringssystem, IntraSIS. Allt finns sparat i IntraSIS under det aktuella saksnumret K2018:16.

4 Resultat

I princip hela undersökningen företogs i gamla ledningsschakt. I nordvästra delen av schaktet sågs mörk jord som, inte innehöll några moderna inslag. Troligen rör det sig om fyllnadsmassor från en äldre nedgrävning, kanske i samband med att en stor teglad huvudkloak byggdes i slutet av 1800-talet. Detta lager mättes in och kallas SD100002 (se fig. 3, ljusblå lager).

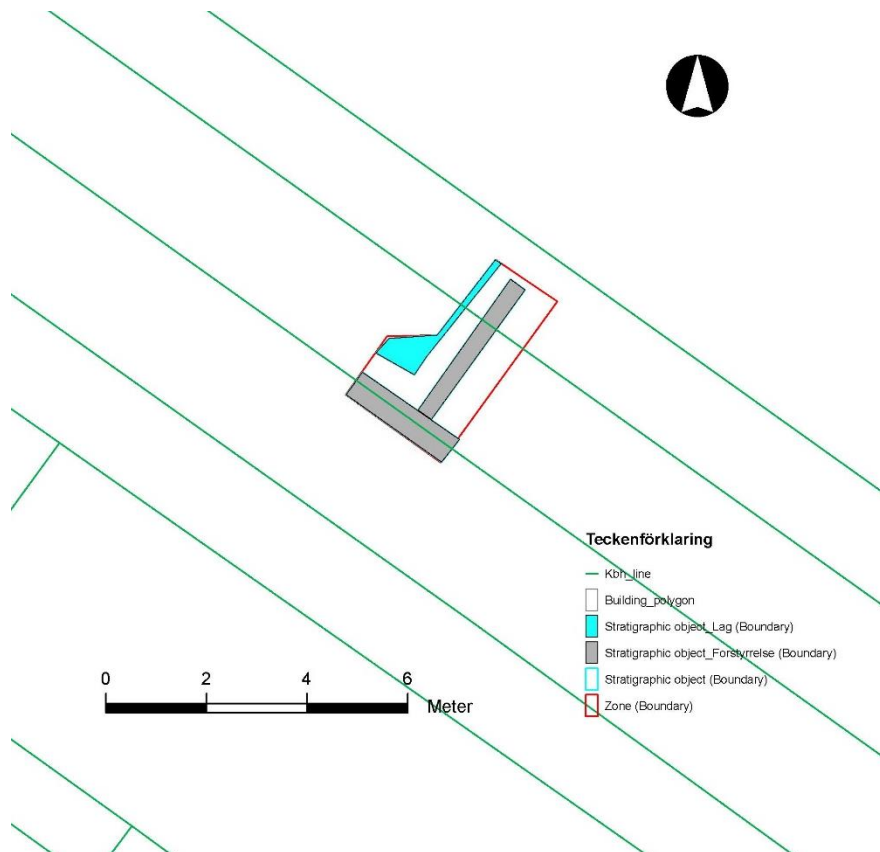

Fig. 3. Karta över delar av Köpenhamn med den tänkta utbredningen för Clemensstaden markerat med rött och undersökningen markerad med grön stjärna.

I detta lager påträffades gammal taktegel, djurben samt några keramikskärvor. Den ena keramikskärvan uppvisar typiska drag för äldre rödgods. Den har en orangefärgad glasyr med nästan lite apelsinaktig yta på utsidan av godset. Ingen glasyr ses på insidan vilket är typiskt för äldre rödgods. Den andra skärvan som påträffades består av en svartgrå buxskärva av något som skulle kunna vara drejat svartgods daterat till mellan 1200-1400. Skärvan har i så fall ungefär samma ålder som det utvändigt glaserade rödgodsset (se tabell 2).

I lagret tillvaratogs också en handfull djurben. Vid en snabb artbestämning kommer troligen samtliga ben från får/get (se tabell 2).

ID	X nr	Klass	Material	Typ/art	_Antal	Fragmentering
100003	1	Find	Ceramic	Pot	1	Fragment
100004	2	Find	Ceramic	Pot	1	Fragment
100005	3	Find	Animal bone	Ovis/Capra	5	

Tabell 2. Fynd från KBM4361, Kattesundet 3 spildevand.

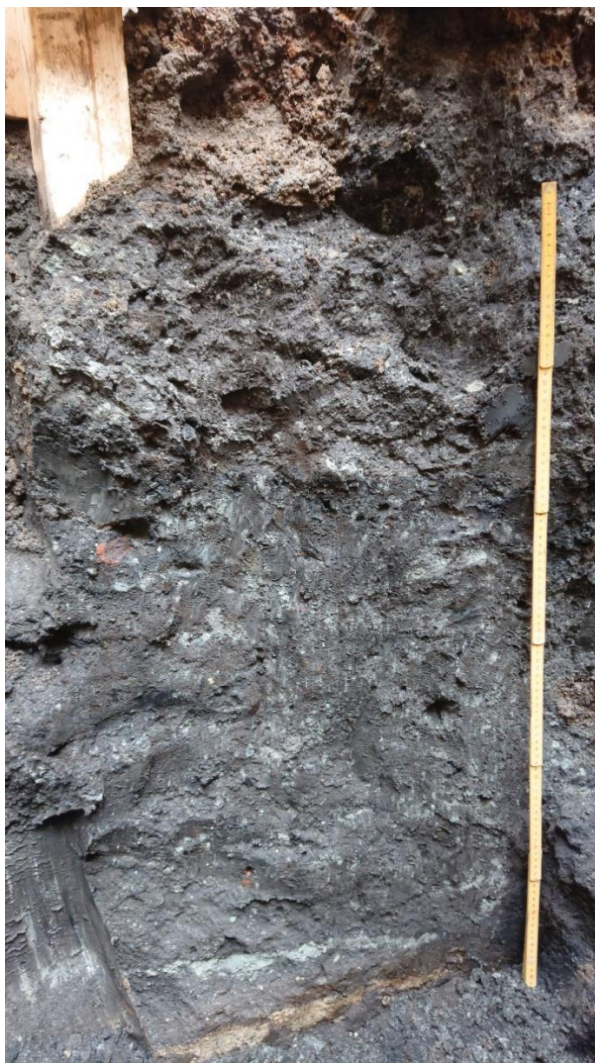

Bild 1. Foto av det som visar det omrörda lagret SD100002.

5 Sammanfattning

Denna undersökning visar att det är mycket som är omrört i området. Trots detta kan man utifrån det fåtal fynd och utseendet på fyllningen i schaktet att det i området finns stor arkeologisk potential om man skulle stöta på intakta lager. Fyndens karaktär och den begränsade mängd fynd i fyllningen tyder på att man med lite tur skulle kunna stöta på intakta lager som kan sträcka sig ända tillbaka till högmedeltid i varje fall. Det sågs ingen inblandning av yngre material i fyllningen och det fåtal bitar tegel som sågs var enbart taktegel.

Tjockleken på lagren innebär också att bevaringsförhållandena för organiskt material i de undre lagren kan vara mycket goda. Förhoppningsvis har detta lilla titthål på Kattesundet hjälpt till att tydliggöra områdets potential till en del i alla fall.

6 Litteraturlista

Lindahl, A. Olausson, D, Carlie, A. (red). 2002. *Keramik I Sydskandinavien*. Lund.

7 Kontextlista

ID	Subklass	Tolkning	Datering
100002	Lag	Fyldlag	-
100006	Forstyrrelse	Forstyrrelse	Modern
100007	Forstyrrelse	Forstyrrelse	Modern

Tabell 3. Kontextlista från KBM4361.

8 Fotolista

Fotonavn	Intrasis nr	Beskrivelse	Set mod	Dato & Signatur
KBM4361_01	100008	ZT100001. Grøften som den såg ut fra start	NØ	14/8 2018 PJ
KBM4361_02	100009	ZT100001. Grøften som den såg ut fra start. Tømt fra vand.	NØ	14/8 2018 PJ
KBM4361_03	100010	ZT100001. Grøften som den såg ut fra start. Tømt fra vand.	SV	14/8 2018 PJ
KBM4361_04	100011	ZT100001.	NØ	14/8 2018 PJ
KBM4361_05	100012	ZT100001.	NØ	14/8 2018 PJ
KBM4361_06	100013	ZT100001.	SV	15/8 2018 PJ
KBM4361_07	100014	ZT100001.	N	15/8 2018 PJ
KBM4361_08	100015	ZT100001.	NØ	15/8 2018 PJ
KBM4361_09	100016	SD100002. Mørkt opfyldslag. Omrørt med fynd.	N	16/8 2018 PJ
KBM4361_10	100017	SD100002. Mørkt opfyldslag. Omrørt med fynd.	N	16/8 2018 PJ
KBM4361_11	100018	ZT100001 graves ud.	NØ	16/8 2018 PJ
KBM4361_12	100019	ZT100001 graves ud.	N	16/8 2018 PJ
KBM4361_13	100020	ZT100001 graves ud.	SV	16/8 2018 PJ
KBM4361_14	100021	ZT100001 graves ud.	N	16/8 2018 PJ

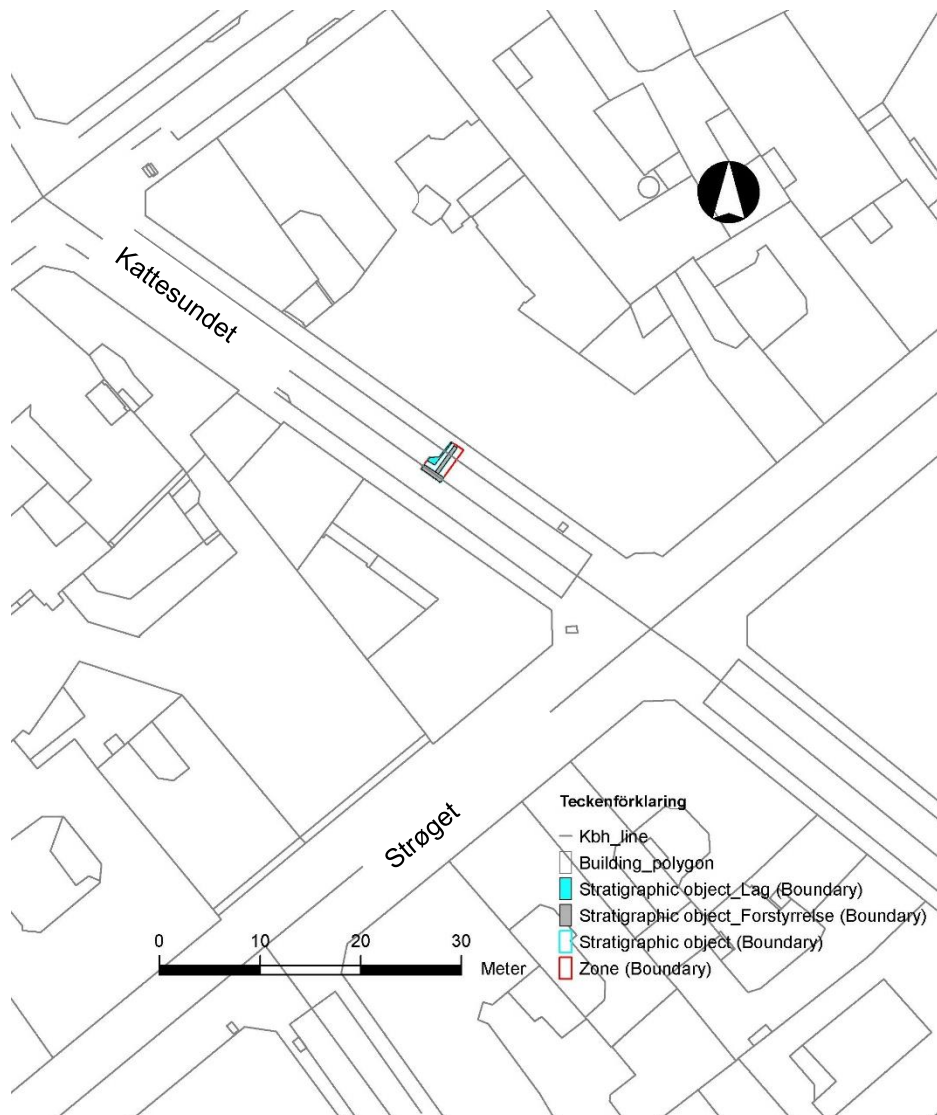
Tabell 4. Fotolista från KBM4361.

9 Lista över naturvetenskapliga prover

ID	Typ av prov	Insamlat från
100022	Miljö	100002

Tabell 5. Prover tagna på undersökningen KBM4361.

10 Översiktsplan

Figur 4. Översiktskarta över KBM4361.